

ליקוטים וסיפורים נפלאים - שופטים

שאיך ניתן להתפלל בד בבד להצלחתם של שני אנשים, הרי זו סתירה מיניה וביה; או שאני מצליח ויריבי מפסיד, או שהוא מצליח ואני מפסיד...
ענה על כך ר' יצחק זילברשטיין, שמהגמרא במסכת סנהדרין למדנו שטענתו של ראובן שלא ניתן להתפלל להצלחתם של שני בעלי הדין, אינה נכונה, משום שתפילה להצלחה במשפט אין פרושה תפילה לזכיה דווקא, אלא שהאמת תצא לאור, ואף להפסיד ולא להכשל בעוון גזל - גם זו זכיה! וגם על כך יש להתפלל!

נמצאנו למדים, שניתן להתפלל ששני בעלי הדין יצליחו, האחד יזכה בממון השייך לו, והשני יזכה בכך שלא יכשל באיסור החמור של גזל.

"למען תחיה וירשת"

את הארץ" (טז, כ)

לפני מלחמת העולם למד החזון איש עם אחד הנקרא מאיר, ואחרי המלחמה רח"ל מאיר נטש את דרכי היהדות, והחזון איש עלה ונתגדל בתורה. לאחר כמה שנים מאיר הגיע לבני ברק, ושמע שהגאון ר' אברהם ישעיה קרליץ יושב ולומד ופוסק פסקי התורה. רצה מאיר לראותו, נסע אליו וכשהגיע אמר לחזון איש, אתה חושב שיש לך עולם הבא שאתה לומד בעולם הזה, אני עברתי את המלחמה וסבלתי, יש לי עולם הבא.

ענה החזון איש בענוותנותו: יכול להיות שאין לי עולם הבא, יכול להיות שאתה צודק, אבל הבדל אחד יש

בטוח בינינו, לי יש עולם הזה, יש לי גמרא ורמב"ם וש"ו"ע, עולם הזה הכי טוב, ולך אין עולם הזה. וזהו 'למען תחיה', אם 'ובחרת בחיים' ואז 'וירשת את הארץ' יהיה לנו גם את עולם הזה.

"על פי שנים עדים או

שלושה עדים יומת המת

לא יומת על פי עד אחד"

(י"א)

"משפט צדק" (טז, יח)

מובא בגמרא (סנהדרין ז.). מאמר, ממנו אפשר ללמוד איך צריך האדם להתיחס לדין תורה. הגמרא מציעה לאדם שהפסיד בדינו, שאף אם נטלו ממנו את בגדיו, כדי למסרם לבעל דינו, ילך ברינה ויזמר זמר... ומסביר רש"י: 'הואיל ודנו אותו דין אמת, לא הפסיד כלום, אלא גזילה הוציאו מידו'.

הגמרא ממשיכה ואומרת, ששמואל הביא לכך מקור מהפסוק 'וגם כל העם הזה על מקומו יבוא בשלום', שנאמר בדברי יתרו למשה. דהיינו, שבדרך הטבע היה צריך להיות מצב שבכל דין

תורה יצא אחד מרוצה, והשני

ההפך, ואיך נאמר בתורה ש'כל העם הזה יבוא בשלום'?

אלא רואים מכאן שגם מי שלא יצא זכאי בדינו, בא בשלום, ושמח על תוצאת הדין, כדי שלא יעבר באיסור גזילה.

אם כן גם כאשר הפסיד האדם בדינו, אין זה נקרא הפסד, אלא צריך הוא לזמר זמר, ולרקוד.

מעשה בראובן שנגש אל ראש ישיבה מסוים, ובקש לתרום סכום נכבד לישיבה על מנת שהרב ותלמידיו יתפללו להצלחה במשפטו נגד שמעון, הנסוב אודות נכס ששווי הון רב, וכל אחד מן הצדדים טען שהנכס היקר שייך לו.

הרב קיבל את התרומה, ואמר לאיש שבעזרת השם יתפללו עליו עד ליום המשפט, ולה' הישועה.

הגיע היום הגורלי של המשפט, ולאחר דיון ממושך נקבע ששמעון הוא הזוכה בדין, ולא ראובן.

כשיצאו בעלי הדין מהאולם, רואה ראובן את שמעון, והנה הוא ממנהר להתקשר אל... ראש הישיבה ההוא, ומודה לו מקרב לב על כך שבזכות תפילותיו זכה במשפט...

ראובן נדהם למשמע הדברים, שכן עתה התברר לו שגם שמעון פנה אל ראש הישיבה, שאכן העתיר גם עבורו להצלחה במשפט.

עכשיו הוא הגיע לשאול האם לאור העובדה שראש הישיבה התפלל גם על יריבו שמעון, יש לו את הזכות לתבוע בחזרה את הסכום שתרם לישיבה, שכן לכאורה היה כאן 'מקח טעות',

"הנותן לשכוי בינה"

ישנם שני עופות שאינם יושנים בלילות ומחכים לבוא אור היום: התרנגול - והעטלף.

אבל, בעוד **התרנגול מצפה לאור כדי שיוכל להתחיל את יומו החדש והעמוס, העטלף מחכה לאור היום רק כדי שיוכל לחזור לישון** - כדי לשוב ולהיות ער בלילה הבא... כך יוצא בעצם, שהתרנגול - מתגעגע לאור, והעטלף - משתוקק לחושך!

ישנו ווארט חזק מאוד שהרבי חוזר עליו רבות. בברכות השחר אנו מברכים 'הנותן לשכוי בינה להבחין בין יום ובין לילה'. ולכאורה, מה כל כך מיוחד באותו שכוי חכם? מי מאיתנו אינו יודע להבחין בין אור יום לחשכת הלילה???

אלא, אומר הרבי, אין זו חכמה להבחין בין יום מואר ללילה חשך, את זה כל זאטוט יודע! החכמה האמיתית היא, **חכמתו של השכוי-התרנגול, לזהות בתוך ים של חושך את נקודת האור המתקרבת!**

כמו העופות - כן בני האדם: ישנם אנשים שכל מהות חייהם היא בחיפוש הרע שבכל מצב, רואים שחורות, אינם מוצאים את עצמם ואת הנקודות הטובות שבמצב...

לעומתם, ישנם אנשים שבתוך ים החושך והשחור מחפשים ונתלים בנקודת האור בקטנה והנוצצת, מחפשים את ההארה, מחפשים את הטוב...

נפסיק להיות עטלפים (קורונה!), ונתחיל ליהנות מהאור!!!

(נקודות של אור - ספינקא)

לעיי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש

רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - שופטים

כמותי וכדי שלא יחולל כבוד הרבנות אני מבקש את כבוד תורתו ללכת אתי יחד לבית החייט ונטעום שנינו מהתבשיל שהכשרתי. השיבו הגר"א מחוייב אני להכנע בפני המרא דאתרא והלכו, כשנכנסו, צוה ר' שמואל לתת לטעום מן התבשיל, ואשת החייט לקחה קערה וחתכת עוף שבתוכה להגיש לפני האורחים החשובים אבל מתוך הפחד שאחזה נכשלה בדרך הילוכה ונדנדה את המנורה של שבת ונפל נר של חלב לתוך הקערה, בני הבית נבהלו ובתוכם המרא דאתרא, שניגש אל הגר"א ואמר לו כנראה טעיתי ויסלח לי, מן השמים הוכיחו לי כי טעיתי. לא ולא השיבו הגר"א, מרא דאתרא שפסק להיתר וודאי בלי שום ספק הלכה כמותו ומחוייבים לשמוע בקולו ככתוב 'ועשית ככל אשר יורוך' אבל מכיון שאני הוריתי בזה הדבר לאיסור הוי לדידי בבחינת 'שויה אנפשיה חתיכה דאיסורא' ומשום זה מנעוני מן השמים שלא אכשל בדבר שאסרת.

"לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל" (יז, יא)

חסיד אחד נהפך עליו הגלגל, ירד מנכסיו ונעשה עני גדול. מאחר שבחוץ לארץ היו לו קרובים, עשירים גדולים, שאל בעצת בעל "חידושי הרי"ם" אם ייסע לקרוביו בחו"ל לבקש מהם עזרה, שיוכל לעשות עסק להתפרנס ממנו, אולם הצדיק לא הסכים. שאל האיש: אם כן אולי אכתוב להם מכתב, אתאר להם רוע מצבי, וישלחו לי סכום מסויים למחייטי, כי הם נדיבי לב, כל שכן שאני קרוב משפחה להם. השיב הרבי: אף לזה אינני מסכים. הדבר היה לפלא בעיני האיש, נסע בפחי נפש הביתה ובמצבו לא חל כל שינוי לטובה.

אחר כך נסע עוד פעם לגור, שאל שוב את הרבי ושוב לא הסכים שיבקש עזר וסעד מקרוביו, וכן חזר הדבר כמה פעמים.

צרת האיש גדלה, עולליו שאלו לחם וביתו ריק, ואשתו מציקתו מאוד על שאינו חס על נפשו ונפשות ביתו ואינו נוסע לקרוביו. כשבא עוד פעם לגור, בכה הרבה לפני הצדיק ואמר: איני רואה שום עצה לפני אלא לפנות לקרובי שבחוץ לארץ שיתמכו בי. השיבו הרבי: מה אעשה לך, אני כבר אמרתי לך דעת.

לא יכל עוד האיש להתאפק, כתב מכתב לקרוביו על מצבו. מכתבו עשה פרי, קרוביו שלחו לו תיכף סכום הגון ומצבו השתפר. אח"כ שלחו לו עוד סכומי כסף, בלי שום דרישה מצדו, והוא נחלץ מן המיצר, אבל מיד לאחמ"כ חלה האיש במחלה אנושה, ומצבו הלך ורע מיום ליום, ולא יכול לרדת ממיטתו.

צערו היה גדול ביותר, שלא יכול לנסוע לגור ולהתנצל לפני הצדיק, כי הוא תלה את סיבת מחלתו בזה שעבר על דעת הצדיק. ביקש את אחד מידידיו שיסע לגור על אודותיו. הלה נסע, הזכיר את החולה לפני הצדיק ואמר שצריך לרחמים גדולים. הצדיק שתק כמה רגעים, ואחר כך אמר: דע לך, שלפעמים כשנגזר על אחד מיתה ר"ל, יש עצה בשמים להסיר ממנו רוע הגזירה על ידי ייסורים, שהרי העני חשוב כמות, ועל ידי כך היה יכול עוד לחיות, ומה אני יכול לעשות אם הוא בעצמו דחה את העניות מאתו, וכשקרוביו הסירו ממנו את הדחקות, נפסקה חיותו.

כאשר חזר הידיד אל אותו החולה, כבר לא מצאו בחיים.

אמר הרה"ק ר' אברהם ממיקאלייב ז"ל: מצינו במדרש: "שאלו לחכמה: חוטא מהו עונשו? אמרה להם: חטאים תרדוף רעה. שאלו לנבואה, אמרה להם: הנפש החוטאת היא תמות. שאלו לתורה, אמרה להם: יביא אשם ויתכפר לו. שאלו לקדוש ברוך הוא, אמר להם: יעשה תשובה ויתכפר לו". יוצא אפוא כי "על פי שנים עדים" על פי שתי דעותיהן של החכמה והנבואה, או אפילו "שלושה עדים" גם לפי הדעה השלישית של התורה "יומת המת" אין לו לחוטא תקנה אלא עליו למות שכן אפילו לפי דעת התורה שעליו להביא קרבן, מה יעשה כשאין בית המקדש קיים ואי אפשר להביא קרבן, או כאשר אין ידו משגת להביא קרבן? אולם "לא יומת על פי עד אחד" לפי דעתו של ה"אחד" הוא הקב"ה, לא יומת החוטא, שכן יעשה תשובה ויתכפר לו...

"לא יומת על פי עד אחד" (יז, ו)

פעם כשהשכמתי בבוקר, נפל לי לתוך פי פסוק ופירושו. וזהו, לא יומת על פי עד אחד, הפירוש לפי חכמינו ז"ל (סוטה מב), שמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה (דברים כ, ג), אפילו אין בכך זכות אלא קריאת שמע בלבד, כדאי אתם שאושיע אתכם. והנה יש בקריאת שמע "ע" ו"ד" רבתי, ע"ד. וזהו לא יומת על פי עד אחד, היינו הפה שמעיד על אחדות הבורא, ינצל ולא ימות. (רמתיים צופים)

"על פי התורה אשר יורוך ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה" (יז, יא)

מסופר על הגר"א כי פעם אחת נזדקק להורות שאלה בהלכה אחת של איסור והיתר ונתחרט על כך כל ימיו.

בשכונתו של הגר"א גר חייט אחד יהודי תמים ירא שמים אבל עני ומטופל בילדים. באחד מערבי שבתות מימי החורף עלה בידי חייט לקנות עוף לכבוד שבת, שחטו והביאו בלב שמת, בביתו מלחו את העוף ונחפזו לבשלו מבעוד יום, אולם מתוך פזיזות טעו ותחבו כף של חלב לתוך קדרת הבשר, ונתעוררה שאלה של תערובת בשר בחלב.

הלך החייט להר"ר שמואל שהוא היה אב בית דין לשאול בנידון. הדרך מבית החייט לבית הרב היתה רחוקה מאוד והיום קצר ועדיין לא חזר החייט, נזכרה אשתו שכאן בחצר גר הגר"א והלכה לשאול אותו ופסק לאיסור, בנתיים חזר החייט בשמחה ובשורה בפיו כי הרב הכשיר על מה ששאל, ואשתו עמדה נבוכה מה לעשות כי סיפרה לבעלה ששאלה את הגר"א כי נהיה מאוחר וראתה שעדיין לא חזר ועוד רצתה להספיק לבשל מבעוד יום. חזר בעלה להר"ר שמואל וסיפר לו את הדברים כהווייתן שהוא הכשיר והגר"א פסק לאיסור, אמר לו הר"ר שמואל לך לביתך ותאכל בשמחה את תבשילך ואני והגר"א נבוא הערב לביתך לטעום מהתבשיל שהכינה אשתך...

בליל שבת, אחר שקידש רבי שמואל על היין וסעד את לבו, נכנס לבית הגר"א ואמר לו מתוך דחילו ורחימו מורי ורבי עפר אני תחת כפות רגליו אבל הנני מרא דאתרא מכיון שאני הכשרתי את השאלה שנפלה בביתו של החייט הדר בשכונת, הלכה

ליקוטים וסיפורים נפלאים - שופטים

"וכתב לו את משנה התורה הזאת על ספר..."

והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו" (יז, יח)

שמעתי מש"ב הגה"צ רבי עקיבא סופר זצ"ל בעמח"ס דעת סופר שפירש הפסוק הנ"ל ודרשו חכמינו ז"ל (סנהדרין כא:): שתי תורות אחת שהיא יוצאה ונכנסת עמו ואחת שמונחת לו בבית גנזיו. ופירש על פי מה שכתב ה"חובות הלבבות" שהחסיד צהלתו בפניו ואבלו בלבו, וכמו כן המלך כלפי חוץ התנהג בגאווה באומץ ובגבורה, אבל במעמקי לבבו היה לבו נשבר ונדכה. ולזה רימזו שתי הספרי תורות, אחת שהיא יוצאה ונכנסת עמו היינו כלפי חוץ מראה עוז וגבוה, ואחת שהיא מונחת בבית גנזיו היינו בתוך לבו שהוא שבור ורצוף עכ"ד. (להורות נתן)

"לבלתי רום לבבו מאחיו" (יז, כ)

אמר כ"ק אדמו"ר ר' צבי הירש מקרעטשניף זי"ע כשאומרים בבוקר רבון כל העולמים ואדוני האדונים לא על צדקותינו וכו', הנה דבר זה פשוט שאין מדברים כאן על אחד שקם בקושי

בשעה שמונה, לאחר לילה בלא יראת שמים, שאם אחד מתנהג כן, וכי גדלות הוא לומר לא על צדקותינו וכו' כי על רחמיך הרבים, וכי יהיה עז פנים שיחשוב שיש לו איזה פנים לפני השי"ת, ועל כרחך שמדברים כאן מאחד, שלילותיו קודש, וזהו לעולם יהיה אדם ירא שמים בסתר ובגלוי וזהו הנהגת הלילה, ויהיה דובר אמת בלבבו, וכמו"כ וישכם שהוא קם לפנות בוקר, אעפ"כ יאמר רבון העולמים וכו'.

כן יש לומר ג"כ בפירוש הפסוק, הנה אם המלך אינו בדרגה יותר משאר אחיו אזי אין שום רבותא במה שאינו מתגאה על אחיו, והרבותא שייך רק כשהוא מתנהג בדרגה הראויה, וזהו ביאור הפסוק, לבלתי רום לבבו מאחיו, אך יתכן שהדבר הוא משום שאין לו במה להתגאות, אך כשיש אצלו ולבלתי סור מן המצוה ימין ושמאל, שאינו מסיח דעתו רגע אחד מן התפילין, ואינו מבטל רגע אחד מתלמוד תורה, ואם אעפ"כ יהיה לבלתי רום לבבו מאחיו, אז יש רבותא בדבר, ואז יהיה קיום למלכותו, כי כמו שבתוך בגד תופרים בד מבפנים וזה נותן החוזה והצורה לבגד שיחזיק, וכמו"כ כשיש לבלתי סור מן המצוה ימין ושמאל, אז יהיה קיום למלכותו וכמו שממשיך הפסוק למען יאריך ימים על ממלכתו וגו'.

"לבלתי רום לבבו מאחיו" (יז, כ)

"בלתי" ר"ת "לימה י' ת'עמוד ב'רחוק" (תהלים י, א) והתשובה היא בגלל "רום לבבו מאחיו" כי ע"י שמתגאה אזי הוא דוחה ח"ו

"מקרב אחיך תשים עליך מלך" (יז, טו)

בעל ה"יסוד העבודה" זי"ע אמר פעם בשולחנו הק' בשבת קודש בלשון זו: "מקרב אחיך תשים עליך מלך" מתוך רגשי אחוה אמיתית זוכים להמליך עלינו מלכותו ית"ש.

לאחר השבת ניגש אליו יהודי שנקלע אל השולחן, וישאל: "לפי דבריכם, רבי איך יתפרש חציו השני של הכתוב?!" השיבו הצדיק בשאלה: מדוע רק בלבך עלתה קושיא כזו, ולא בלב אף אחד מכל הציבור שהקשיב לדברים?!" והמשיך: אמשול לך משל, למה הדבר דומה, לאדם שהצטנן ולקה בריאותו. הורה לו הרופא שיקח לבנה (ב' צרויה) ויסיקנה באש וישפוך עליה חומץ, ואת האדים שיעלו אז ינשום אל תוך ריאותיו וייטב לו. הלך האיש ושפך חומץ על לבנה צוננת, ולא הועיל מאומה, וישב אל הרופא מתלונן שתורפתו תרופתו אליל.

לגלג עליו הרופא: הלא אמרתי לך להסיק את הלבנה באש ואדים יעלו ממנה, מה תועלת יש בצוננת!

והנמשל ברור: החסידים באו אל השולחן בלבבות קרועים ומורתחים, אי לכך קלטו את העניין

כראוי, הלב המורתח מעלה

"אדים" וירפא להם... לא כן אתה שבאת בלב צונן... את הלקח ומוסר השכל לא קלטת, וקושיה מטרידה אותך.

"והיה כשבתו על

כסא ממלכתו"

(יז, יח)

אמר כ"ק אדמו"ר ר' צבי הירש מקרעטשניף זי"ע בפסוק זה יש לרמז (יסוד אמרה זו נאמר משמו של האמרי אמת), הנה המלך

קודם שהוא מתמנה למלך, או בזמנינו כשחבר הפרלמנט או הסיים מבקש להבחר להיות חלק מהשלטון, הרי הוא נודד על כל רחבי ממלכתו בכל הערים והעיירות, ומבטיחים לעם הרבה הבטחות טובות כדי שהאנשים יתנו להם את קולם, אך כל זה הוא רק קודם שישב המלך על כסא ממלכתו, כי כשהוא יושב כבר על כסא ממלכתו הרי הוא מתכחש לכל הבטחותיו.

כמו כן, הנה עומד לו יהודי בראש השנה כשהוא ממליך את השי"ת וזועק המלך יושב על כסא רם ונישא, מלוך על כל העולם כולו בכבודך, ה"ה ממליך על עצמו את השי"ת ויש לו קבלות טובות. וכן בחור בר מצוה בעת הנחת התפילין בפעם הראשונה יש לו קבלת עול מלכות שמים, אברך ביום חופתו יש לו קבלת עומ"ש ויראת שמים, וכמו"כ בכל שבת יש לכל אחד התעוררות טובה, אך צריך כל אחד שישארו החלטות אלו לכל ימות השנה, זה שנרמז בפסוק, והיה 'כשבתו' על כסא ממלכתו, שיהיה אצלו כל הימים כעת שבתו על כסא ממלכתו, כאילו הוא מתישב עכשיו על כסא הממלכה.

ליקוטים וסיפורים נפלאים - שופטים

"אך הנביא אשר יזיד לדבר דבר בשמי" (יה, כ)

כאשר היה הרמב"ם במצרים, קיבל אגרת מאת יהודי תימן, בה הם מבקשים ממנו לקבל סיוע רוחני והדרכה עקב מצבים קשים, אליהם נקלעו.

בין השאלות שנשאל הרמב"ם היתה שאלה אודות נביא שקר, המושך אליו רבים מיהודי תימן בטענו שהוא המשיח.

הרמב"ם כאב את כאבם של יהודי תימן, הנחה אותם בדרך בה ילכו, ואילו לשאלת משיח השקר הביא להם הוכחות, שאמנם משיח שקר הוא, ואכן "משיח" זה הוכח לעיני כל ששקר דרכו לאחר שנה בה אחז את עיני היהודים, נתפס משיח השקר בידי אחד ממלכי ערב והוא שאלו: "מה זאת עשית", ענה לו משיח השקר "אדוני המלך, אמת אני אומר, כי בדבר ה' עשיתי".

אמר לו המלך "מהו המופת שלך", ענה לו "אדוני המלך, חתך ראשי, ואחר כך אקום ואחיה כבראשונה" אמר לו המלך "אין לך מופת גדול מזה, ואם כך יהיה אני וכל העולם נאמין שדברך אמיתיים וטובים".

מיד גזר המלך וצוה "קחו חרב וערפו את ראשו". ואמנם כך היה. הרגו את משיח השקר וימות כדרך כל אדם.

"כי ימצא חלל באדמה.. וענו ואמרו דינו לא

שפכה את הדם הזה" (כא, א-ז)

במלחמת צרפת אוסטריה נתפסו שני יהודים בפרעשבורג בעלילת מכירת נשק לאויב ונדונו למיתה.

פנה ה"חתם סופר" זצ"ל רבה של פרעשבורג לנסיך קרל, מפקד הצבא, לחכות עם ביצוע העונש, עד שיעשה בירור יסודי של כל העלילה. תמה עליו הנסיך ושאל את הרב, יום יום נופלים מאות חיילים חפים מפשע, וכבודו מציע לנו משפט ובירור יסודי על ענין זה בשביל חייו של אדם אחד.

הוציא ה"חתם סופר" ספר דברים והראה לנסיך פרשת עגלה ערופה, שהוא שלובה בין פרשיות מלחמה שלפניה ופרשיות מלחמה שלאחריה. מה זה בא ללמדנו, כי גם בעת עיצומה של המלחמה, אשר משני הצדדים נופלים חללים, גם בשעה זו, כי ימצא חלל באדמה, יש לחפש את האשם, כי דינו לא שפכו את הדם. גם אז אסור לשפוך דם נקי, אלא לחפש את האמת והצדק.

"ומדדו אל הערים" (כא, ב)

כתב בחזקוני, שאפילו אם נמצא בבירור יותר קרוב אל עיר אחת מהשני, ג"כ מצוה למדוד, שע"י המדידה יתפרסם הרציחה ויבואו מתוך הערים הנמדדות, ומתחילין לחקור מי שהלך מביתו ולא חזר, ובאים בני משפחתו, ומכירין הנרצח, ומחמת זה לחוד ראוי לעשות המדידה, שע"י שהכירו בני משפחתו בו לא תהי' אשתו עגונה, ובני יורדים לירושת אביהם, ועוד שע"י"ז יהא נודע מי הלך עמו, ומי נתלוה עמו, ויכולין לברך מי הוא הרוצח.

~ כתיבה וחתימה טובה ~

של טובה ונתוקה ~

רגלי השכינה כמו שאמרו (סוטה ה.) 'אין אני והוא יכולים לדור בעולם'.

"למען יאריך ימים על ממלכתו" (יז, כ)

ביאר החזקוני המלך צריך לברכה זה, משום שהרבנות מקברת את בעלי (פסחים פז.) ומטעם זה אומרים יחי המלך בשעה שמעמידים מלך (מלכים א', א - כה) 'ויאמרו יחי המלך אדניהו'.

"תמים תהיה עם ה' אלוקיך" (יה, יג)

פעם שאל אחד מצדיקי הדור את רבי נפתלי מרופשיץ זצ"ל: "ר' נפתלי, כתוב בתורה 'תמים תהיה עם ה' אלוקיך' ולא 'חכם תהיה', כנראה שתמימות גדולה יותר מוחכמה!"

ענהו ר' נפתלי: "נכון, תמימות גדולה יותר מן החכמה, אבל כמה חכמה צריך יהודי כדי שיוכל לבוא למדרגת התמימות".

"תמים תהיה עם ד' אלוקיך" (יה, יג)

שמעתי אומרים בשם רשכב"ה הצדיק איש אלקי בוצינא קדישא אב"ד מאפטא זצלה"ה כי פסוק זה הוא פתח התשובה, כי תשוב"ה ר"ת ת'מים תהיה, ש'וית' ה' לנגדי תמיד, ו'אהבת לרעך כמוך, ב'כל דרכיך דעהו, ה'צנע לכת עם ה' אלהיך ודפח"ה. (ילקוט אוהב ישראל)

"ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו"

(יט, יט)

כאשר זמם ולא כאשר עשה, מכאן אמרו הרגו אין נהרגים. רש"י. לכאורה צריך הסבר והלא דברים קל וחומר ומה אם רק זממו להרוג כבר נהרגים, על אחת כמה וכמה אם הרגו בפועל שראויין הם למיתה, ומדוע אמרה תורה 'הרגו אין נהרגים'?

אומר על כך 'הרמב"ן', מכיון ש'אלוקים ניצב בעדת אל' פירוש השכינה שרויה בבית דין ושומרת על הדיינים שלא יצא מכשול מתחת מותחת ידם, הרי אם כבר הוציאו אדם למיתה, סימן הוא שאכן עדות הראשונה היא האמיתית ולא לחינם דן אותו הבית דין למיתה.

ויובן על פי משל. אחד תבע לחבירו לדין תורה על כי סטר לו על לחיו, פסק לו הרב שיחזיר לחבירו את סטירתו על ידי שיסטור לו. צווח התובע, הלא הוא סטר על לחיי על לא עוול בכפי ואילו הוא יקבל סטירה על עוון שבידו, ואין העונש דומה לחטא. הוא הדבר בעדים זוממים, העדים הזוממים הלא זממו לקפח חייו של אדם חף מפשע ועכשיו כשהורגים אותם לשם כך, הרי זה עונש מקביל, שנהרגים מבלי שהוציאו לפועל את העוון שחישבו לעשות. אבל אם הנאשם כבר מת על פי עדותם, הרי הרגוהו בלא חטא ואי אפשר על ידי הריגת העדים לעונשם, כי העונש לא יהא מקבל לחטאם כמשל הנ"ל, וממילא לא יקוים בהם 'כאשר זמם', ומה תועלת תהא בהריגתם.

(משלי יעקב)